

SREČANJA S SLOVENSKIMI USTVARJALCI

MIHA MALEŠ razstavlja v „Škorpionu“

M. Maleš: Avioportret

fike, toliko, da je imel prvi...

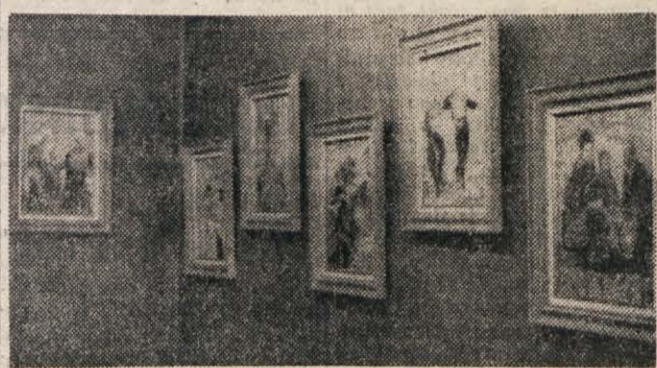
venu in cela vrsta prekrasnih...

ja s tolikšno ljubeznijo nele v...

Cevprav so razstavljeni pretežno...

K zaključku naj omenimo le še...

Dih materinske Slovenije, tudi...

Z Maleševih razstav v „Škorpionu“

od začetka do danes. V tem pogledu...

venskem ljudstvu in v njegovem...

Leta in baloni potrebujejo zrak...

Po Jakčevem in Pavličevem razstavnem...

morali jkoptati varnostne, hermetično...

Kakor je prej pri sestavi atomske...

Galerija „Škorpion“ ima prejšnjo...

Amerikanci so prepričani, da se bo...

Se zanimivo sliko poselitve...

Maleševa razstava je za Trst izredno...

Znanost si proti tej bolezni ne...

Se zanimivo sliko poselitve...

Maleš Trstu ni popolnoma neznan...

Privačnost na Luni je šestkrat...

Privačnost na Luni je šestkrat...

Maleš: Makedonske deklice (monotipija)

mednarodnem spopadu na Zemlji...

Privačnost na Luni je šestkrat...

M. Maleš: Sestnajstletna Julija Pr.

Izdal je od sedaj deset knjig...

urejeval 10 let umetnostno revijo...

JELINCIC

Suet u dvajsetem stoletju

Luna v območju politike

Leta in baloni potrebujejo zrak...

morali jkoptati varnostne, hermetično...

Kakor je prej pri sestavi atomske...

Strahote bele kuge

Ameriška atomska bomba je...

Znanost si proti tej bolezni ne...

OB 32. OBLETNICI SMRTI

Moje delo je knjiga ljubezni - odprji...

Privačnost na Luni je šestkrat...

Naseljenost Ljudske republike Slovenije

Svet vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo...

v okraju Ljutomer 45, v obeh prekmurških...

Malo je dežel v Evropi, ki bi bile...

Se višje, 601 - 1200 m nad morjem...

Slovenska dekleta v narodni noši

stavlja upravno enoto kraja...

teže je tistim, ki so odmaknjeni...

Se zanimivo sliko poselitve...

Kakor naseljenost površina...

FRAN MILČINSKI TEATER

Umetnost je od kulture in sploh...

in je nameraval svečan obhod...

odhod po mestu do tedaj, da mi...

ve, ali je kaj res, ali je teater...

teligentna in da je bilo vse...

moje razmerje napram umetnosti...

kar treste, in je resnično s prsti...

Potem je šel. Pa ko je odšel...

Se prstan ji je snel s prsta in...

DNEVNIK SLOVENCŮ V ITALIJI

Podružnica uredništva in uprave Primorskega dnevnika v Gorici - Ul. Silvio Pellico 1/III. nadst. - Telefon 11-32

Zahteva po manjšinskih pravicah je v skladu z osnovnimi človečanskimi načeli

Zločin je vsiljevati beneškim Slovincem neslovenske šole

Največja neumnost, ki jo je lahko Diego De Castro zapisal v svojem članku o narodnih manjšinah, je nečestno to: «Naj gre (namreč švicarski častnikar) na obisk k dekani slovenskih duhovnikov monsignorju Ivanu Trinku: vičel bo, ali si želi, da bi bili njegovi kraji priključeni k Jugoslaviji.»

In dalje:

«In ko bo Jean Buhler v teh dolinah, ki ga bodo spominile na lepo Svico, se bo lahko prepričal, da ne gre za slovensko manjšino, ampak za kompaktno in enotno italijansko prebivalstvo.»

Večkrat smo poudarili, da skušajo šovinistični listi na vsak način speljati polemiko na tako pot, da bi lahko zakrčili v svet: glejte Slovenci in Italiji so protidrжавni elementi, kar zahtevajo priključitev k Jugoslaviji. Mi pa odgovorjamo takim in podobnim provokacijam, da to ni bistvo vprašanja Slovencev; bistvo je v tem, da se šovinistični manjšinskega vprašanja izogibajo, ker vedo, da bi nam morali priznati vse narodnostne pravice, kar pa do sedaj še niso storili.

Zato si izmišljajo fantastične stvari o anekdotalni ita, namesto da bi se približali slovenskemu ljudstvu v Benečiji in ga povprašali, kakšne so njegove težnje in želje, in ali je res ali ne da zahteva slovenske šole ita.

Manjšinskega vprašanja pa se reakcionarni tisk in protidržavna italijanska vlada izogibata kot hudič žegnane vode iz enostavnega razloga, ker si ne želijo dobrih odnosov s sosedo, to je prijateljstva z Jugoslavijo, ki je že večkrat ponudila roko za sporazum.

Italijanska vlada jo odklanja, po drugi strani pa podpira protidržavske elemente, ki stressajo svoj srž na sosedo republiko in odredajo pravico po manjšinski zakonodaji beneških Slovincem. V taki protidržavni prizadevanosti prihajajo da nepravilnih šovinističnih izpovedi, ki v veliki meri slišijo trditvam dvajsetih in tridesetih let fašistične vladе, ki je brez srca trčila v svet, da je 650 tisoč Hrvatov in Slovincem Južniške krajine in Beneške Slavonije italijanske rodu. Kaj naj sicer predstavljajo trditve, da je slovenski pesnik in pisatelj Ivan Trinko Italijan, če ne druga črna črna jamstvo, da še vedno merjajo Slovence v Italiji po starim kopitu.

Diego De Castro je s tem, ko je rekel, da si Ivan Trinko ne želi Jugoslavije, dal dokaz svoje nevednosti in nelogičnosti. Ne strah monsignorja Ivana Trinka, ker stoji za nas Slovence v zamejstvu vsaj za slovo, včasih kot vsi Diegi in Arturji skupaj ter zaradi tega iz slovanstva počemo njegovo ime pisati skupaj; z imeni omenjenih dveh pisnov. Napraviti je hotel prispevati, če da bi celo najbolj razgledan Slovencev. Kulturni delavec v zamejstvu ali karkoli ž. enostavno prenehal biti Slovencev ali prihranil katerekoli druge južnoslovenske narodnosti, če bi bil proti stoječemu družbenemu redu v Jugoslaviji. To ne drži. Slovencev ostane Slovencev pa naj prebiva v Jugoslaviji ali Italiji, ali kjerkoli drugje, če v njegovih prstih bi slovenske srce. Med njimi so sicer vsi tudi taki, ki se iz zasledenosti borijo proti državi svojega naroda (tako imamo na Gorškem in Tržaškem), vendar ne moremo reči, da niso Slovenci, predvsem pa ne moremo trditi, da tudi njih ne priteje nacionalne pravice.

Na ta gumb je Diego pritrjal, ko je rekel, da si približali Beneške Slovincije ne želijo Južnoslavije. Obenem pa je uporabil to obrabljeno frazo za krivice, češ da Slovincem v Be-

Klanje prašičev za domačo rabo

Goriško županstvo sporoča vsem onim, ki nameravajo klati prašiče na domu, da bodo morali vsaj 24 ur pred klanjem zaprositi za dovoljenje občinskega živoslovcarja v Ulici Duca d'Aosta 107. Zaklane prašiče bo živoslovcar pregledal na domu posameznikov, ki pa bodo morali klati samo v dnevi določenih za živoslovcarski pregled, in sicer:

V mestu bo živoslovcar pregledoval zaklane prašiče vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto od 11 do 14; v Pevmi, tudi za Oslavje in St. Mavver, vsak torek in petek od 10 do 12; v Ločniku in Podgori vsak ponedeljek in četrtek od 10 do 12; v Standrežu vsak torek in petek od 12 do 14.

Za domačije, ki so izven omenjenih vasi in težko dostopne, je živoslovcar odredil, da bodo lahko prinesli k pregledu samo drobne zaklane prašiče, in to v kraj in ob času, ki ga bo določil občinski živoslovcar.

Rojstva, smrti in poroke V goriški mestni občini je bilo od 3. do 9. decembra t. l. 9 rojstev, 11 primerov smrti, 3 vkrjizene poroke in 2 poroki.

Rojstva: Doliani Ivan, Patrin Lavra, Nerini Julij, Rijačev Nives, Favret Marta, Grapulin Sergej, Paolotti Alma, Klanjšček Silvij, Bratuš Adrijan.

Smrti: 55-letna upokojenka Mozeč Marija, 89-letna gospodinja Zongaro Tereziya, 78-letna gospodinja Lenard por. Serium Elizabeta, 73-letna Bolk por. Cunoldi Ida, 68-letna gospodinja Grillmayer vd. Cibej Marija, 66-letni delavec So. tar Franc, 68-letna kuharica Gomiček Ana, 9 dni stara Tojan Margarita, 78-letni mizar Selva Evgenij, 81-letni upokojenec Golmayer Henrik, 69-letni upokojenec Carnieri Franc.

Vknjižene poroke: slikar Pausic Marij in šivilja Gamba Teodora, častnik civilne policije STO Rossini Otakar in učiteljica Cluffarin Ana, delavec Tomšič Marjan in gospodinja Minozzi Marija.

Poroke: upokojenec Parencan Rok in gospodinja Campanile Corceta, učitelj Dell'Osvaldo Henrik in učiteljica Dell'Angelo Lucija.

Vozni red na goriškem kolodvoru

ODHODI

Proti Trstu: 6.23, 7.25, 8.39, 10.20, 13.32, 15.52, 16.40, 19.30, 22.32, 23.30.

Proti Vidmu: 5.07 (brzovlak za Benetke), 5.45, 6.37, 8.11, 10.58, 13.48, 17.26, 18.54, 20.05, 22.50.

PRIHODI

Iz Trsta: 5.43, 6.36, 8.09, 8.25, 10.56, 13.46, 17.24, 18.49, 20.03, 22.46.

Iz Vidma: 5.01, 6.19, 7.23, 8.37, 10.16, 13.29, 15.49, 19.28, 22.31, 23.29.

Overoviranje trgovskih obrtnic

Goriško županstvo obveša vse trgovce, da morajo predložiti trgovske obrtnice občinskemu protokolnemu uradu ali pa Pokrajinski zvezi trgovcev v Ul. IX. avgusta 11. Omerjenje obrtnice je za overovljenje za leto 1951 čas predložiti najkasneje do 31. decembra t. l.

NOVE SLOVENSKE KNJIGE

- Pintar: Kratka zgodovina medicine, platno L. 1.300
 - Goec: Izleti in tabornjenja, platno » 300
 - Freeman: Kratkopisnice iz fizike, polplatno » 200
 - Lisica in volk, broširano » 150
 - Lenin: O kulturi in umetnosti, platno » 390
 - Marx: Državljanska vojna v Franciji, broširano » 80
- DOBITE JIH V SLOVENSkih KNJIGARNAH V TRSTU IN V GORICI**

PIRAN

Slovesna otvoritev slovenske osnovne šole

V natrpani učilnici veselih otroških obrazkov, povabljenih staršev, obzorjavnikov sol in oblasti je bila v prisrčnem vzdušju 4. t. m. otvoritvena slovesna slovenske osnovne šole v Piranu. V lep okrašen učilnici je imela tov. upraviteljica kraljeke nagovor, v katerem je pozdravljala povabljenec, med temi okrajnega šolskega nadzornika tov. Bregant, predsednika MLO iz Pirana tov. Parenzana, predstavnice šolskih ustanov in Piranu in Portorožu ter starše otrok in dijakе IV. letnika učiteljica.

Tov. upraviteljica je poudarila važnost novoustanovljene šole za Slovence v Piranu. Pri tem je očitala v glavnem nagibe za njeno ustanovitve, ki so črtali otrokom Mladinskega doma šolo v bližini Podčrtrla, če se njen višji pomen za zblizanje slovenske in italijanske mladine. Nadalje je tov. upraviteljica izrazila željo po sodelovanju z italijanskimi učiteljicami, se zahvalila zastopnikom ljudske oblasti, posebno ž. MLO v Piranu za vsa pomoč, ki so jo prispevali za ureditve ustanovitve pravkar odprte šole. Korčno je pozvala starše, naj tesno sodelujejo z vzgojiteljicami otroka pa, naj se pridno učijo in bodo ponosni na svojo novo šolo.

Priiložnostne besede so spregovorili tudi tov. Bregant, šolski nadzornik, prof. tov. Scemo, ravnatelj piranske gimnazije. Učence Tomi Kalcij pa se je v imenu vseh učencev zahvalil oblastem za ustanovitev šole ter obljubil, da bodo izkazali ljudski oblasti za njeno skrb ter vzgojiteljem za njihovo trud svojo hvaležnost s tem, da se bodo pridno učili in nekdo s svojim znanjem koristili domovini. Podobno zahvalo je ponovil v italijanski učence Narcie Družica. Lepo proslavo so zaključili otroci z mnogimi zelo dobro podanimi recitacijami.

V Bujsčini tekmujejo...

Člani SIAU v KALDANJI so do sedaj opravili samo 12 prostovoljnih ur. V tem so jih prekosili člani s KASTELO, ki so opravili 162 prostovoljnih ur. Obhoji so delali pri popraviljanju ceste KALDANJA-KASTELO. Vpisovanje članov s SIAU na tem sektorju je doslej 90 odst. volivnih upravičencev.

Grožnjanski sektor se je izkazal pri prostovoljnem delu. Tu je 125 članov v zadnjem času prispevalo 528 prostovoljnih ur. Na sektorju MOMBANA je najboljša vas SKORUSICA, in to pri vpisovanju članov ter prostovoljnem delu. V MOMBANA samem imajo dobre uspehe pri vpisovanju SIAU, slabše pa pri prostovoljnem delu.

V majnih vasi KRASICA so v samih petih dnevih opravili 345 prostovoljnih ur pri gradnji zadružnega doma. Pri vpisovanju članov v SIAU so imeli najboljši uspehi pri BELI ZEMLJI, kjer so vpisali 99 odst. vseh volivnih upravičencev. Na tem sektorju dobro delujejo tudi večerni tečajji v KRASICI, BAREDINAH, PONTI, BELI ZEMLJI in LONZARJAH.

Po vseh krajih Bujsčine so slovesno proslavili tudi dan republike. Proslavam je poudarila prisostvovalo veliko število ljudstva. Tako 500 v BRTONIGLI, 700 v NOVE GRADU, 650 v UMGU, 300 pri SV. MARJANI NA KRASU itd.

V jakem delovnem ozračju in tekmovanju za izboljšanje življenjskih pogojev se ljudstvo Bujsčine pripravlja za 1. decembra, ko bo na volitvah določil glasove tistim najboljšim sinovom, ki so se borili in se še kar naprej borijo za to, da bo delovnemu Slovencev zagotovljeno boljše življenje.

ISTRSKI DNEVNIK

Podružnica uredništva Primorskega dnevnika v Kopru - Ul. Cesare Battisti 2 - Telefon 70

Zadnje priprave za volitve SIAU

V soboto popoldne je po vseh vaseh in mestih zavladovala praznično vzdušje. Zaradi dejstva, da nekateri kraji niso bili prostovoljnega dela. V Kopru so pomagali pri kanalizaciji in posipanju gramoza po raznih ulicah, ki se pripravljajo kje se gradijo delavske hiše. Okoli sto žen je čistilo šolo. Skupina okoli dvestaj prostovoljcev je delala na prostoru, kjer se gradijo delavske hiše. Skupina okoli dvestaj prostovoljcev je delala na prostoru, kjer se gradijo delavske hiše. Skupina okoli dvestaj prostovoljcev je delala na prostoru, kjer se gradijo delavske hiše.

Ponovitev "V kraljevstvu palčkov"

Mladina slovenske gimnazije v Kopru bo na splošno željo ponovila Ribičiče - Grčevce mladinsko igro "V kraljevstvu palčkova" v koprskem gledališču v torek 12. t. m. ob 13. uri.

Nova dvorana za kulturne prireditve

Ze v sedanjih obliki predstavlja Portorož lepo in v vsem učebniški napravi opremljeno obmorsko kopališče. Ljudska oblast je že do danes vložila mnogo truda in kapitala v ta namen, da dvigne zmogljivost in privlačnost tega turističnega kraja, da nudi kar največ tujemu gostu in da pripomore s pritokom letovljičarjev tudi domačemu prebivalstvu k izboljšanju gospodarskega položaja.

V planu za leto 1951 je predvidena v Portorožu gradnja nove stavbe, v kateri bo dobila svoj prostor lepa in prostorna dvorana za gledališče in koncertne nastope, odnose za knjižnopravilne ter se posebej za kulturne prostore.

Zgradba bo stala na prijetnem, odmaknjem kraju nekoliko zgoraj nad glavno cesto, ki veže Portorož s Piranom. Okoli in okoli bo lep vrč z nasadi in drevjem, tako da bo v vsakem pogledu odgovarjala zahtevam estetike. Dvorana snam brez odra bo imela 500 sedežev in bo zgrajena po najmodernjših načelih, tehniko posebno glede na dobro akustiko - zvočnost. V času poletne vročine pa bo delovala gledališče oziroma kino na prostem, ki bo napravljeno takoli zraven v vrču v obliki amfiteatra. Poletno gledališče pa bo imelo 500 sedežev.

Kot letoviško središče bo Portorož s to ustanovo gotovo zopet mnogo pridobil. Glavna težnja pa je zopet ta, da dobi vsakdo, ki bo prišel semkaj na oddih, ne le nekako športno - fizično ugodje, ampak da je preskrbljeno tudi za njegovo duševno razvedrilo in užitek. Vsekakor je treba pohvaliti celotno zamisel.

Načrt za novo stavbo je napravil projektivni urad v Kopru, gradilo pa jo bo gradbeno podjetje v Piranu, ki je pokazalo in tem letu veliko tehotnosti in organizatorično sposobnosti, zaradi česar mu je bila poverjena izvršitev tudi tega dela.

Kakor znan je, je bil zlasti letos grabena dejavnost v Portorožu zelo živahna. Popravnjena so bile asfaltna cesta, obnovo in preurejeni javni parki in nasadi, poleg tega so bile prenovljene številne zgradbe in pročelja ter izvedene tudi notranje preureditve. Trenutno je še v delu popolna rekonstrukcija nekdanjega Palace-Hotela, ki bo za sezono 1951 končana.

Tako bo izročena ta hotel svojemu prvotnemu namenu, kar pomeni, da bo pridobil Portorož več sto prostih sob za poletne goste in s tem nadaljnje stotine letovičarjev.

V zvezi s predvidenim povečanjem pritoka kopalcev bodo se nadalje razširili in povečali kopališče v Portorožu. Tudi ta dela bodo pričeli kmalu po novem letu, da bodo ob pričetku letoviške sezone že končana. Ko bo dobilo kopališče v načrtih zasnovano obliko in naprave bo zares lepo in naravnost mondanostno - svetovljansko.

Prostovoljno delo na čast volitev SIAU v opekarni "Nardone"

Dustolovčine dobrega vojaka Švejka u svetovni vojni

«Pokorno javljam, da vem, da ne smem trniti!» Vojaki gospodje so se spogledali ter poklicali narednika: «Tegale možak», je rekel višji stabni zdravnik iz komisije, kako na Švejka, «vodite v pisarno in počakajte na naše poročilo in na raport. Zdrav je kakor riba, simulira in še jezik brusij ter se norčuje iz svojih predstojnikov. Mislil si, da so tukaj samo njemu v zabavo, da je vojna šala. Tam pri garnizijskem sodišču vam bodo, Švejka, že pokazali, da vojna ni špa.»

Švejka je odhajal z narednikom v pisarno in korakajoč po dvorišču je brundal sam pri sebi:

Zmerom sem si mistu, da je vojna špa in da bom čez teden, dva spet doma pri nosu...

In medtem ko je v pisarni ravel na Švejka službojoča častnik, čes da bi bilo treba take lopove, kakršen je Švejka, strpati, je komisija zgoraj v bolniških sobah pobirala simulante.

Zločinci

Danes ponoči ob 2.15 so agenti tako imenovanega CLN za Istro vrgli v Piranu bomba italijanskega izvora pred volišče št. 9. Bomba ni povzročila razen nekaj razbitih šip, nobene škode. Je pa jasen dokaz, da CLN ne preostaja prav nič drugega, kakor da s terorizmom ustrahuje ljudi in jih odvrača od volitev, potem ko je njihova ustrahovalna politika pri vpisovanju doživela popoln poraz.

SVEJK V GARNIZIJSKEM ZAPORU.

Poslednje pribežališče ljudi, ki niso marali na vojno, je bil garnizijski zapor. Poznal sem suplenta, ki kot matematik ni hotel streljati pri topništvu: zato je nekemu nadporočniku ukradel uro, samo da bi prisel v garnizijski zapor. To je storil popolnoma premišljeno. Vojna mu ni imponirala in ga ni očarovala. Streljati na sovražnika in ubijati na drugi strani s srpaneli in granatami prav takšne nesrečne suplente matematike, se mu je zdelo bedasto.

«Nočem biti osvarežen zaradi svoje nasilnosti», je rekel in mirno ukradel uro. Sprva so preiskovali njegovo duševno stanje in, ko je izjavil, da se je hotel obogatiti, so ga spravili v garnizijski zapor. Bilo je več takih ljudi, ki so sedeli v garnizijskem zaporu zaradi tatvine ali selparije. Idealisti in neldealisti. Ljudje, ki so imeli vojno za vir dohodka, razni razni podčastniki v zaledju, pa tudi na fronti, ki so selparili z menažo in z mezdjo, in potem majhni tatiš, tisočkrat bolj pošteni od tistih, kateri so jih sem poslali. Dalje so v garnizijskem zaporu sedeli vojaki zaradi raznih drugih pregreškov vojaškega značaja, zaradi kršenja discipline, poskušnega upora, dezertacije. Poseben tip so bili politični zaporniki, med katerimi je bilo osemdeset odstotkov docela nedolžnih in od katerih je bilo zopet devetindevetdeset odstotkov obsojenih.

Aparat advitorjev je bil imeniten. Tak sodni aparat ima vsaka država pred splošnim političnim, gospodarskim in moralnim propadom. Sijaj nekdanje moči in slave vzdržuje tako

IZGUBLJENI OSEBNI IZKAZNICI

Tov. Marija Degrajs iz Isole je izgubila v koprskem pristanišču 7. t. m. ob 5. uri zjutraj listino z osebno izkaznico. S tem jo razglašajo za neveljavno.

Tov. Luigi Muscolin iz Isole je pred dnevi izgubil osebno izkaznico. S tem jo razglašajo za neveljavno.

IZMED SEDEMDESETIH PACIENTOV STA SE REŠILA SAMO DVA. EDEN KI MU JE GRANATA ODTRGALA NOGO, IN DRUGI, KI SO MU GNILE KOSTI.

Edino ta dva nista slišala besedice «taugliche», vsi drugi, ne izvzemši niti treh umirajočih jetičnikov, so bili spoznani za sposobne, služiti na bojišču. Pri vsakem si je višji stabni zdravnik privoščil primeren govor.

Njegov govor je bil prepleten z najrazličnejšimi psovkami in vsebinsko jednat. Vsi so krave in gnoj in le, če se bodo hrabro bojevali za cesarja, se bodo mogli vrniti v človeško družbo in jim bo po vojni odpuščeno, da so se hoteli ostresti vojne in so simulirali. Sam pa v to ne veruje in misli, da jih vse čaka vrč.

Neki prav mlad vojaški zdravnik, doslej še čista in nepokvarjena duša, je prosil vsjega stabnega zdravnika, da bi tudi on smel govoriti. Njegov govor se je razlikoval od govora njegovega predstojnika po optimizmu in naivnosti. Govoril je nemiški.

Dolgo je govoril o tem, da mora biti vsak izmed teh, ki zapuščajo bolnico in gredo k svojim polkom, zmagovalen in junak. Sam da je prepričan, da bodo spretni in orožju, na bojišču tudi posteni in vseh zadevah, vojaških in zasebnih. Da bodo nepremagljivi bojevnikji, pomiljivi slave Radeckega in princa Evgena Savojskega. Da bodo oplodili s svojo krvjo široka polja slave monarhije ter zmagovito izpolnili nalogo, ki jim jo je odredila zgodovina. Pogumno in smelo, preziraje svoje življenje, bodo prodiral naprej pod razstreljenimi prapori svojih regimentov, k novi slavi, k novim zmagam.

Pozneje na hodniku je rekel temu najvnemu možu višji stabni zdravnik: «Gospod kolega, lahko vam zagotovim, da te vse to zaman. Iz teh lumpov ni niti Radecky niti tisti vaš princ Evgen Savojski ne vzgojila vojakov. Če jim govoriš po angelsko ali pa po hudičevu, je vseeno. To je banda»

Ob petem zasedanju generalne skupščine Združenih narodov Kaj je napravila Jugoslavija...

...za mir...

Jugoslavansko vodstvo je izhajalo iz osnovne predpostavke, da je možno voditi učinkovito borbno za mir samo s pomočjo Organizacije združenih narodov. Da bi se ta lahko dejansko uprila vsaki napadalni težnji in direktni agresiji, jo je treba predvsem ojačiti. Zato je tudi razumljivo, da je jugoslavanska delegacija napravila vse, kar je bilo v njeni moči, da se ljudska republika Kitajska takoj sprejme in Organizacija združenih narodov. To stališče je bilo predvsem zato, ker bi Kitajska lahko mnogo prispevala k likvidaciji vojne na Koreji. Ne razumljivo prepoved OZN pekinski vladi, da ne more sodelovati v OZN, je koristila predvsem sovjetski vladi. Predvsem sovjetska vlada je zainteresirana, da bi Korejska vojna čim dalje trajala.

Ce gledamo s tega stališča, je predlog jugoslavanske delegacije, da se sprejme L.R. Kitajska v OZN, govoril o njeni iskreni želji, da pomaga miru, da bi mir vendar enkrat zagospodarjal nad svetom brez strahu in prepetanosti.

Koreja — to najtežje vprašanje moderne zgodovine — je zahtevala jasn odgovor tudi od jugoslavanske delegacije. Lahko rečemo brez vsakega pretiravanja, da je prav to, kar je delegacija FLR Jugoslavije tudi pri glasovanju izrazila svoj pripadnost k miru s tem, da je podprla predlog ameriške delegacije. Saj se prvi Jugoslaviji nahaja v posebnem položaju, kjer agresivna postopanja in informacijskih sosedov stalno ogrožajo njeno nevarnost.

Dva predloga jugoslavanske delegacije najbolje dokazuje, njena prizadevanja za trajen mir. To je predlog resolucije proti prikrivanju agresije pod lasko obrambe vojne. Ta predlog je bil po diskusiji sprejet v političnem komiteju in na plenumu. V tej resoluciji so predvidene konkretne mere za razkrivanje agresorja. Ta resolucija omogoča, da Zdrženi narodi brez napak nastopijo proti jasno označenemu agresorju. Ta resolucija predstavlja friden zid, o katerem mora vsak agresor pomisliti, preden ga bo skušal prebiti.

Druzi predlog še ni sprejet, pač pa je izročeno zunanjemu komiteju na proučevanje. Ta predlog predvideva osnovanje tako imenovane komisije za dobro uslug. On se je poridil kot rezultat potrebe po organu, ki bi se v samem začetku pomirjalne nesorazume med državami. Vsi vemo, da se iz takih nesorazumov najlaže prične vojno oboroženji spopadi. Jugoslavanska delegacija je menila, da ni treba čakati, da se govornosti razvijejo, če jih je mogoče že v začetku preprečiti. Tako Varnostni svet kot generalna skupščina ne ustrezajo po svoji strukturi temu namenu. Zato predstavila jugoslavanski predlog važna dopolnilo k organizaciji organov OZN. Ti kot drugi predlogi jugoslavanske delegacije jasno govorijo, da je Titovi Jugoslaviji mir pred vsem.

EDVARD KARDELJ
šef jugoslavanske delegacije

ALES BEBLER
st. predstavnik FLR pri OZN

druž. Ta predlog je jugoslavanska delegacija podprla in dopolnila s tem, da je zahtevala, da se ugotovi in prouči profit inozemskih državnih družb. Pokazalo se je — je rekel dr. Vilfan — da se eksploatacija nerazvite dežele lahko vrši tudi po mešanji družab, v katerih sodeluje tuji državni kapital. Navedel je primer Jugoslavije in Sovjetske zveze, pa tudi drugi delegati so podali več takih primerov.

Delegacija FLR Jugoslavije se je v ekonomskem svetu naj-

dosednje trudila, da ZN postanejo s pomočjo fondov učinkovito sredstvo za razvoj zaostalih dežel. Svet se razvija tako, da težji k združenju ekonomike. Tu sta dva načina: eden je svobodni pristop, a drugi prisilno združenje. Vprašanje ekonomskega razvoja nerazvitih držav je treba gledati s stališča miru, ker vsake tendence krepitev enih na račun drugih in slabitev enih na račun drugih ne vodijo k sodelovanju med narodi, temveč rušijo to sodelovanje.

...za zatirane narode...

V posebnem političnem komiteju in v skrbstvenem svetu so razpravljali v zadnjem času o usodi biših italijanskih kolonij, o diskriminaciji proti indijski manjšini in Južnoafriški uniji, o pomoči palestinskim beguncem itd.

Jugoslavanska delegacija je v razpravi sodelovala konstruktivno in zaznamala dosledno in principialno stališče. Pri glasovanju o neodvisnosti in suverenosti Libije je jugoslavanska delegacija glasovala zato, da postane Libija suverena in nezavisna država.

Soujetski delegat Arutinjan je gostobesedno prepričeval delegate, da je sovjetsko stališče o Libiji principialno in dosledno, ko pa je prišlo do glasovanja se je on, kot države sovjetskega bloka glasovanja vzdrljal.

V skrbstvenem svetu so razpravljali o Somaliji. Jugoslavanski delegat je predložil svoje pripombe na dogovor o skrbstvu Italije nad Somalijo. Predlagal je, da naj postane domači jezik učni jezik v vseholah in da naj se omogoči, da postane narodni jezik uradni jezik Somalije. Karakteristično je, da so delegacije sovjetskega bloka glasovale proti tej pogodbi, kljub temu da ona predvideva nezavisnost Somalije.

BARISIC
delegat FLR J.

Nuernberški principi so vsebovani v londonskem sporazumu štirih velen in v statutu mednarodnega vojnega sodišča, ki je dodatek tega sporazuma. Na tej osnovi so sodili nacistične vojne zločince. Mednarodno vojno sodišče je pooblašeno, da sodi in kaznuje vse one, ki so kot posamezniki ali kot člani organizacij izvršili zločine proti miru (planiranje, pripravljane ali vodenje agresivne vojne), vojne zločine (prekršitve vojnega prava in običajev) in zločine proti človečnosti (uboj, iztrebljanja, ostala nečlovečanska dejanja).

O vprašanju Eritrije so bili sprejeti trije različni predlogi. Jugoslavanska delegacija stoji na stališču, da se to vprašanje mora rešiti na osnovi ukaza za reševanje narodnostnih vprašanj. Ker se prebivalstvo Eritrije želi priključiti Etiopiji, se jugoslavanska delegacija trudila, da se reši na ta način. To zahtevanje se bi izvršilo na federativni osnovi, kar bi najbolj odgovarjalo interesom in volji Eritrije, in postavilo enakovredne odnose med narodi Eritrije in Etiopije.

V debati o položaju indijske manjšine v Južnoafriški uniji

JOZE VILFAN
delegat FLR J.

obdržati 38. vzporednik, vzdržati se vseh posegov v socialno ekonomski položaj tako Južne kot Severne Koreje in končno na volitvah pod kontrolo OZN dati korejskemu ljudstvu vlado, ki si jo samo želi. Zadnji dogodi so pokazali, da je bilo edino stališče FLR J tako o kitajskem kot o korejskem vprašanju pravilno. Ker pa ti politični predlogi niso bili sprejeti, je Daljni vzhod ostal neuglasno zarišče.

Ena važnih nalog, ki se je postavila pred OZN, je bila likvidacija neenakopravnosti, tega bolečega vprašanja, ki lahko vsak trenutek iz zaseda napade mir.

...za preprečitev mednarodnih zločinov...

V pravnem komiteju generalne skupščine so bile štihodne diskusije o dveh zelo važnih vprašanjih: o ratifikaciji mednarodne konvencije, za preprečevanje in kaznovanje zločina genocida in formulaciji nuernberških principov.

Ze v Nuernbergu, ko so sodili nacistične vojne zločince, se je postavil problem genocida. To je posebna vrsta mednarodnega zločina, ki je sicer že vsebovana v statutu mednarodnega vojnega sodišča. O vprašanju genocida kot posebnega zločina je generalna skupščina 1946 leta izglasovala resolucijo, kjer je genocid označen kot težak zločin, ki ga vsi civilizirani svet obsoja.

Konec 1948 leta je bil po dolgih diskusijah sprejet projekt konvencije o genocidu. Po tej konvenciji se pod genocidom razume uničevanje človeških skupin zaradi njih nacionalnih, rasnih ali verskih značilnosti, kar so običajno vršili nacisti pred svetovno vojno in med njo.

Na sedanjem zasedanju se je postavilo vprašanje ali lahko posamezne države pristopijo h konvenciji z rezervno Tako so na pr. Sovjetska zveza in deželni blok postavile rezervno na eno izmed najvažnejših odredb konvencije: o pristojnosti mednarodnega sodišča za izvedbo in nadzorovanje konvencije.

Predstavnik Jugoslavije je branil stališče, da se v mnogostanskih mednarodnih dogovorih, a takšna je konvencija o genocidu, ne more govoriti o rezervah, in da tista država, ki

VELJKO VLAHOVIC
delegat Jugoslavije

pristopi h konvenciji z rezervno ni dejansko podpisnik. Če bi se dopustile rezerve, bi se s tem dejansko rušili osnovni principi mednarodnega sodelovanja. To mišljenje je zastopala ogromna večina delegatov. Večina držav je ratificirala konvencijo brez rezerve. Jasno je, da Sovjetska zveza ni pristopila h konvenciji prav zato, ker je sovjetska vlada izvršila zločine genocida, takrat, ko je prisilno preselila vrsto svojih narodov.

Značilno je, da je v diskusiji

...za gospodarski napredek...

VLADIMIR SIMIC
jugoslavanski delegat

Ukazi Združenih narodov od 1945 leta so odredili principe mednarodnega gospodarskega in socialnega sodelovanja. To vprašanje se je postavilo kot rezultat naporov predvsem zaostalih dežel, da odstranijo svojo ekonomsko in tehnično zaostalost. Neenakost držav se kaže na več načinov, n. pr.: v ZDA je bil letni dohodek prebivalca povprečno 550, a v nerazvitih deželah 20, največ 101. Državljanje Amerike so imeli na razpolago 37 krat več električne energije kot oni v zaostalih državah, a neptenostnost je znašala v zaostalih — deželah od 90 procentov. V trgovski odnosih nerazvite dežele še posebej občutijo svojo zaostalost, ker one producira svoje surovine, a kupujejo gotove proizvode in tako z velikimi količinami svojega dela plačujejo mnogo manjše količine dela, vložnega v produkcijo razvitih dežel.

Jugoslavanska delegacija se je najaktivneje trudila, da bi se nudila pomoč nerazvitim deželam, ker je menila, da bi taka pomoč dejansko pomenila mnogo v razvoju mednarodnega sodelovanja. Tako preteklo leto je predložila načrt resolucije o ekonomski pomoči. OZN je povzela nekaj ukrepov v smislu tega načrta. Jugoslavanska delegacija je menila, da samo privatno finanstranje ne more dvigniti zaostale dežele toliko, kolikor je njej potrebno in da se tako finanstranje daje predvsem z namenom izvelič čimveč profita. Zato je jugoslavanska delegacija predlagala, da se finanstranje mednarodno javno po OZN in da se ustvari fond OZN. Jugoslavanska delegacija je predložila, da se za osnovno pri finanstranju ne vzame direktna rentabilnost nego rentabilnost celotnega narodnega gospodarstva, kateremu se daje posojilo. Pri tem vprašanju je ona poudarila predvsem tri osnovne momente: 1. stalen dolg domače proizvodnje; 2. dosledno izpolnjevanje investicijskih nalog; in 3. polno kontrolno nad denarnim obtokom. Narodi, ki

ŠPORTNI DNEVNİK

Bo Olimpija jutri uspeša proti Mezgecu?

Nogomet danes pri nas

NOGOMETNO PRVENSTVO TRZASKEGA OZEMLJA
Na Opčinah ob 9
Skedenj-Montebello
ob 14
Mezgec-Olimpija
OKROZNO NOGOMETNO PRVENSTVO
Na Opčinah ob 11

Italijansko nogometno prvenstvo XIV. Kolo

Padova-Triestina
Udinese-Sampdoria
Atalanta-Inter
Genoa-Bologna
Juventus-Novara
Lazio-Napoli
Luchese-Roma
Milan-Torino
Palermo-Como
Pro Patria-Florentina

Jakob Perhac
TRST, Ul. Xidias 6 - Tel. 96332
Trgovina žganja, likerjev, alkoholnih in penisih **se vin na drobno in na debelo**
POSEBNOST: slivovka, tropinovec in jajčni konjaki

R. E. D. A. T. A. M. VIGINI
S. A. FABBR. ACCUMULATORI TOVARNA AKUMULATORJEV MILANO - MILAN
BATERIJA vseh prednosti
KOVINSKI USMERJEVALCI WESTINGHOUSE ZAVORE IN SUHE SKLOPKE - OPREMA ZA AVTOMOBILE - TEHNIŠNE POMOBILNE
TRST, UL. FABIO SEVERO 5 TELEFON 54-20

SPALNE SOBE
IZDELUJE PO NAJNIZJIH CENAH IN NAJSOLIDNEJE MIZARSKA DELAVNICA
Pupis Emil
TRST
UL. TORRICELLI, št. 6.
:: Tudi na obroke ::

PLETILJA
izdeluje ženske obleke, jopice ter otroške oblekice po ugodnih cenah. Naslov na upravi lista.
UL. sv. Frančiška 20-I.

GALEA
TRST
viale Sonnino 24
Tel. 04419
Prodajni ŠIVALNE STROJE
in ŠTEDILNIKE
Naslov pri upravi lista

Dr. IUNGO
zobozdravnik
Izdeluje
PROTEZE V JEKLU, ZLATU, KAVČUKU IN PLASTIKI.
Največja garancija.
Sprejema od 10-12 in od 15-19.
(Govori slovenski).
TRST, UL. TORREBIANCA 43, vogaj Ul. Carducci.

IVAN DOLES
izdeluje in popravlja
aktovke
TRST - UL. G. GOZZI št. 1, vogaj Ul. Pauliana

Magazzini del Corso
Trst - 1 Galleria Protti
Zaradi preureditve naših prostorov nadaljujemo razprodajo celotne zaloge z izrednim popustom
10 do 30%
na dosedanje cene, ne glede na dejstvo, da so cene tkaninam v zadnjem času narasle. Na ta način nudimo svojim cenjenim odjemalcem izredno priliko, da si nabavijo naše priznano blago, vse dokler traja zaloga
Oglejte si naše izložbe!

TRGOVINA REVISAN
Veliška izbira domačih copat za odrasle in otroke
TRST, ULICA VASARI 10
Oglejte si naše izložbe!

Zadruga
prodajalcev kuriva
dobavlja oglje premog in drva kamorkoli po svojih članih razprodajalci
TRST, ul. Mihine 19 (Montebello) Tel. 95510

Tvrška KERŽE
ima v zalogi: štedilnike, peči na les, premo, pektrole in plin najboljših znamk.
Ječljivi pribor, namizno steklenino, servise iz stekla, porcelana in keramike, kuhinjske tehnične, električne likalnice in štedilnike, plinske peči za peko «REKOFIX» itd. Vse za dom, menze, gostilne in bare po konkurenčnih cenah.
TRST
TRG S. GIOVANNI 1
TEL. 50-19

Pletilni svetovno znani stroji
"DIAMANT" "COLMOR" in "PFAFF"
za vezenje, krpanje, obšivanje lukenj, priskitke gumbov, čipk in cikcakastih šivov. Šivalni stroji na industrijski tok za čevljarje in krojače.
TRST
UL. DELLA GUARDIA, 15
NA OBROKE

Krznarstvo
MERMOLJA
TRST
Ul. Coroneo 3 - Telefon 38-18
Olajšave pri plačilu

NOVE SLOVENSKE KNJIGE
Zei: CLOVEK IN OCEAN, platno 490 ltr
Tuzjanov: DEKABRIST KIHLEBEKER, platno 520 »
Vladar: KEMIJA IN KEMIJSKA TEHNOLOGIJA, polplatno 750 »
Lenin: IZBRANA DELA, IV. del, polplatno 480 »
Marx: O UMETNOSTI IN KNJIZEVNOSTI, polpl. 400 »
DOBITE JIH V SLOVENSKEH KNJIGARNAH V TRSTU IN V GORICI.

GRADBENIK
sprejema vsakršna gradbena dela, obnavlja stanovanja in trgovine ter sprejema tudi popravila in načrte. Cene ugodne!
Naslov pri upravi lista - Trst, Ulica sv. Frančiška šteb. 20